

מדוע נוהגים, לעילוי נשמתו של אדם שנפטר, לקרוא פסוקים מתוך פרק קיט בספר תהלים?

פרק קיט עוסק כולו בתורה.

יש בו 22 בתים - כל בית כולל 8 פסוקים שמתחילים באות אחת מאותיות הא"ב - לפי הסדר. כמעט בכל פסוק מופיע אחד מכינויי התורה - **תורה**, **עדות**, **פסוק**, **דבר** / **ארחות**, **דבר**, **מצות**, **משיך**, **דבר** / **אמת**.

לכל בית יש נושא אחד או שניים מרכזיים, שמיוצגים ע"י מילה אחת או שתיים שמתחילה באות של הבית, למשל בבית ד (המילה "דרך" חוזרת 5 פעמים) ובבית ט (המילה "טוב" חוזרת 6 פעמים).

הפרק מספר את סיפורו של נער שמתקרב לתורה, וכל בית מתאר שלב אחד בתהליך ההתקרבות - על הקשיים וההצלחות שיש בו:

• **א = אל האושר:** הנער מתבונן באנשים ההולכים בדרך התורה, רואה עד כמה הם מאושרים, מביע את רצונו ללכת בדרכם, ומתפלל לה' שיעזור לו.

• **ב = באלו אמצעים?:** הנער בוחן את האמצעים שיש ברשותו כדי להתקרב לתורה, שהם ליבו ושפתיו.

• **ג = גלגל הצלה:** הנער נתקל לראשונה במכשולים פנימיים וחיצוניים בדרכו להתקרב לתורה, והוא מבקש מה' שיגלגל הלאה, יסיר מדרכו את המכשולים.

• **ד = דרכים:** הנער מגלה לראשונה שבעולם התורה ישנן דרכים רבות, ומתלבט באיזו דרך לבחור.

• **ה = הפעל אותי:** הנער מרגיש חלש ומותש, ומבקש מה' שיעשה עבורו את העבודה.

• **ו = ...ואז אמשיך לבד:** הנער מביט, שאחרי שה' יעזור לו, הוא ימשיך בכוחות עצמו.

• **ז = זיכרון:** כשיש קשיים, הזיכרונות הטובים עוזרים לנער להתגבר ולהמשיך הלאה.

• **ח = חלק מתוך השלם:** הנער מבין שאינו יכול להיות מחובר לכל העולם ולכל האנושות, והוא חייב להתמקד בחלק מסוים על-מנת להתקדם.

• **ט = טוב:** הנער מבין שהטוב האמיתי הוא לא העושר החומרי, לפעמים עדיף דווקא להיות עני על-מנת להתמקד בעולם הרוח.

• **י = יהיה מה שעוד לא היה:** הנער עושה סיכום של כל עברו, החל מיום הולדתו ועד

שהגיע למצבו הנוכחי; הוא מודה לה' על ההתקדמות, ומבקש שבעתיד יהיה עוד יותר טוב.

• **כ = כולל הכל:** הנער ניצב בפני סכנות רבות, ומביע את נכונותו ללכת אחרי ה' עד כלות חייו.

• **ל = לעולם, לנצח:** הנער שואב כוח מהתחושה שהוא מתחבר אל ה' הקיים לנצח, לכן הוא מוכן למסור לו את חייו.

• **מ = מתיקות והתלהבות:** לאחר שהתגבר על הקשיים, הנער מתמלא באהבה לתורה, הממלאת אותו בהתלהבות ושמחה.

• **נ = נתינה:** הנער מביע נכונות לתת לה' את כל מה שיש לו.

• **ס = סור מרע:** הנער העדין נפגש ברשעים ונאלץ להילחם בהם על-מנת שיעזבו אותו לנפשו.

• **ע = עשה טוב:** הנער עובר מלימוד לעשיה, ומתחיל לקיים את המצוות שלמד עד כה.

• **פ = פתח לעולם חדש:** לאחר שהתחיל לקיים מצוות, הנער מרגיש שנפתח לו שער לעולם מופלא של הבנות והשגות גבוהות יותר.

• **צ = צדק ומשפט:** הנער "עלה בדרגה", קיבל ביטחון עצמי, והוא יוצא למאבק יזום ברשעים על-מנת לעשות בהם דין צדק.

• **ק = קריאה וקירוב:** הנער קורא לאחרים שיתקרבו גם הם לה'.

• **ר = ריב:** המשורר שילם מחיר כבד על יציאתו לפעילות ציבורית: הוא הסתבך במריבות וקנה לעצמו אויבים ורודפים. למרות זאת, הוא לא מתחרט על פעילותו, וממשיך לפעול לקיום מצוות ה'.

• **ש = שמירה על הקיים:** הנער עייף ממאבקים בעולם העשיה, ומחליט להקדיש זמן ללימוד כדי לחזק את נשמתו. הוא מקנא באנשים העוסקים רק בלימוד, אך בכל זאת מחליט להמשיך לעסוק גם בעשיה.

• **ת = תפילות:** הנער מסיים את סיפורו בתפילות לה', שיוסיף לעזור לו ולחזק אותו גם בעתיד.

פרק קיט מתאר מסלול מסוים של נער מסוים בעולם התורה, מ-א ועד ת. אולם, לכל אדם יש מסלול אחר בעולם; כל אדם עובר את החיים בדרך אחרת. הפסוקים המתחילים באותיות של שם הנפטר מסמלים את המסלול המיוחד שאותו אדם עבר בחייו.

אל מלא רחמים

אל מלא רחמים, שוכן במרומים,
המצא מנוחה נכונה, על כנפי השכינה,
במעלות קדושים וטהורים,
כזוהר הכקיע מזהירים,
את נשמת _____ שהלך לעולמו,
בעבור שנדבו צדקה
בעד הזכרת נשמתו,
לכן בעל הרחמים
יסתירהו בסתר כנפיו לעולמים,
ויצרך בצרור החיים את נשמתו.
ה' הוא נחלתו,
וינוח בשלום על משכבו,
ונאמר אמן.

קדיש יתום

יתגדל ויתקדש שמה רבא. /ועונים: אמן/

בעלמא די ברא כרעותה,

וימליך מלכותה ויצמח פורקניה ויקרב
משיחה. /ועונים: אמן/

בחיכון וביומיון ובחיי דכל בית ישראל,
בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן:
הקהל עונה אמן ומצטרף למשפט הבא:
יהא שמה רבא מבכר לעלם ולעלמי
עלמאי:

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא
ויתגדר ויתעלה ויתהלל, שמה דקודשא
ברוך הוא / ועונים: בריך הוא /
לעילא (בעשרת ימי תשובה: ולעילא מכל)
מן כל ברכתא ושיכתא, תשבכתא ונחמכתא,
דאמירן בעלמא. ואמרו אמן:

יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים עלינו ועל
כל ישראל, ואמרו אמן:

עושה שלום (בעשרת ימי תשובה: השלום)
במרומו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל
ישראל, ואמרו אמן.

מדוע אומרים קדיש על אדם שנפטר?

קדיש לחללי ארץ ישראל / ש"י עגנון

מלך בשר ודם שיוצא למלחמה על אויביו - מוציא חיילותיו
להרוג וליהרג. ספק אוהב את חיילותיו ספק אינו אוהב את
חיילותיו, ספק הם חשובים בעיניו ספק אינם חשובים בעיניו,

ואפילו חשובים בעיניו חשובים בעיניו כמתים, שכל היוצא
למלחמה מלאך המות כרוך בעקבותיו ומתלווה לו להרוג.
פגע בו חץ או סייף או חרב או שאר מיני משחית ונהרג
מעמידין אחר במקומו, ואין המלך מרגיש בחסרונו, שאומות
העולם מרובים וגיסות שלהם מרובים. נהרג אחד מהם יש
לו למלך הרבה כנגדו.

אבל מלכנו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא מלך חפץ
בחיים,

אוהב שלום ורודף שלום ואוהב את ישראל עמו ובחר בנו
מכל העמים, לא מפני שאנו מרובים חשק ה' בנו כי אנו
המעט מכל העמים.

ומתוך אהבתו שאוהב אותנו ואנו מעטים, כל אחד ואחד
מעמנו חשוב לפניו כליגיון שלם. לפי שאין לו הרבה
להעמיד במקומו. נפקד חס ושלום אחד מישראל באה
פחת בלגיונותיו של המלך ובאה תשות כח כביכול במלכותו
יתברך, שהרי מלכותו חסרה לגיון אחד מלגיונותיו ונתמעטה
חס ושלום גדולתו יתברך.

לפיכך אנחנו מתפללין ואומרים אחר כל מת מישראל יתגדל
ויתקדש שמה רבא,

יגדל כח השם ולא יביא תשות כח לפניו יתברך ויתקדש
בעולמות שברא כרצונו,

ולא נפחד על עצמנו אלא מהדר גאון קדושתו יתעלה וימליך
מלכותיה שתתגלה ותראה מלכותו בשלימות ולא יתמעט
ממנה חס ושלום,

בחיכון וביומיון ובחיי דכל בית ישראל במהרה ובזמן
קרוב, שאם מלכותו גלויה בעולם- שלום בעולם וברכה
בעולם ושירה בעולם ותשבחות הרבה בעולם ונחמה גדולה
בעולם וישראל קדושים אהובים בעולם וגדולתו גדלה
והולכת ומתרבה ואינה מתמעטת לעולם.

אם כך אנו מתפללים ואומרים אחר כל אדם שמת, קל
וחומר על אחינו ואחיותינו הנאהבים והנעימים בני ציון
היקרים הרוגי ארץ ישראל שנשפך דמם על כבוד שמו
יתברך ועל עמו ועל ארצו ועל נחלתו. ולא זו בלבד אלא כל
הדר בארץ ישראל הוא מלגיונו של מלך מלכי המלכים
הקדוש ברוך הוא שהפקידו המלך שומר בפלטין שלו.
נהרג אחד מהלגיון שלו אין לו כביכול אחרים להעמיד
במקומו.

לפיכך אחינו כל בית ישראל, כל המתאבלים באבל הזה,
נכוון את ליבנו לאבינו שבשמים מלך ישראל וגואלו ונתפלל
עלינו ועליו כביכול, יתגדל ויתקדש שמה רבה בעלמא די
ברא כרעותא וימליך מלכותיה ויצמח פורקניה ויקרב
משיחיה. וכן כל הפרשה כולה. ונזכה ונחיה ונראה עין בעין,
עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו ועל כל
ישראל אמן.

הדף נדפס לעילוי נשמת אבי דב שמואל בן אברהם אהרן
ושושנה חנה סגל ז"ל.

ביתן להוריד את הדף ברשת בכתובת:

<http://tora.us.fm/tnk1/ktuv/thlim/hazkara.html>